

Дитяче мовлення Слобожанщини, як і інших регіонів України, в сучасній україністиці досліджене слабо. Деякою мірою його торкалися такі визначні лінгвісти, як Л.А. Булаховський, А.Л. Погодін, В.К. Чернецький та інші вчені. Дитяча лексика частково зібрана й відображена в словниках, є деякі зауваження стосовно окремих слів, але спеціальних системних розвідок щодо цих елементів у мовознавчій науці немає.

Дитяча лексика є специфічним пластом загальнонародного словника. Територіальна поширеність цих слів неоднакова. Одні з них уживаються на всій мовленнєвій території, інші – лише у певній місцевості. Такі слова, як *ВА'ВА* – «виразка, рана», *КО'КО* – «яйце» й інші, відомі всім носіям української мови. Але часто в говорах поряд із поширеними на всій мовленнєвій території словами дитячої лексики на означення одних і тих же предметів і явищ існують паралельні діалектні назви. Наприклад, літературне «картопля», у той час як *БО'Л'А*, *КО'Т'А*, *КА-ТО'С'А*, *КО'Т'КА* мають діалектний характер. Або: «вода» – літературне, *О'ДА*, *ПИ'Т'А* – діалектні («дитячі») утвори.

Отже, лексичні діалектизми в дитячому мовленні – це «своєрідні дублети до загальноновживаних дитячих слів».

Мовленнєві елементи «дитячої сфери» – доволі різноманітний набір утворень. Це і «звичайні» слова, але з явною гіпокористичною конотацією, і нерегулярні форми з okazіональним словотворенням, спрощеним фонетичним складом, адаптованим до артикуляційного апарату дитини, і звуконаслідування, редуплікації тощо.

Із більшою чи меншою чіткістю їх можна поділити на такі групи:

- 1) лексичні (*БУ'Л'А* – яйце, *БУ'БА* – ягода, *ПИ'Ц'А* – сало.);
- 2) семантичні (*БУ'БА* – ягода і пухлина);
- 3) словотвірні (*М'ІДКО?* – мед, щось солодке, *СПАТУ'Н'І* – спати.);
- 4) фонетично-звуконаслідувальні (із словотвірною функцією): *БЕ*, *МЕ*, *БУЛ' – БУ'Л'*;
- 5) фонетично-опрошені (*М'А* – м'ясо, *О'ДА* – вода);
- 6) фонетико-метатезовані (*Л'А'БУКО* – яблуко, *КАЙ'МА'Н* – комар);
- 7) фонетично-адаптовані (*ЛО'З'ЕЦ'КА* – «ложка», *М'І'С'КА* – «миска»);
- 8) редупліко-анафоричні (зі статусом слова): *Н?АМ-Н?А'М*, *ГА'Ў-ГА'Ў*;
- 9) граматичні (*ХЛ'Е'БА* – «хліб»);
- 10) запозичення (*ХЛ'Е'БУШЕК*, *САХАЙ'О'К*).

У результаті дослідження можна зробити такі висновки: 1) мовленнєві «дитячі» елементи – складова частина загальнонародної української мови; 2) більшість із них інтер- і наддіалектні; 3) у дитячому мовленні присутні діалектизми, які є цінним матеріалом для дослідників (особливо лексичні, що є наслідком «дитячої творчості»); 4) даний фактичний матеріал міг би значною мірою увійти до загальноукраїнського атласу «дитячого мовлення», створення якого – ще одна із можливих ділянок роботи діалектолога.